

Kommuneplanens Samfunnsdel 2018-2030

Visjon

Vi skal gjøre
hverdagen bedre
- for alle!

Sørreisa kommune

Foto: May-Tove Grytnes

Ordfører Jan-Eirik Nordahl

FORORD

Sørreisa kommuneplan samfunnsdel 2018 - 2030, er et svært viktig dokument for å sikre en visjonær og realistisk retning for kommunen vår.

Det har vært veldig interessant å være med på dette nybrottsarbeidet sammen med alle lokalpolitikere, administrasjonen, næringslivet, Forsvaret og innbyggerne i kommunen som har engasjert seg på folkemøter, og bidratt med innspill. Takk til dere alle!

Vår visjon:

Vi skal gjøre hverdagen bedre - for alle!

– ligger som en grunnpilar i planen.

Vi ønsker at kommuneplanen skal være et redskap for å skape og utvikle et levende lokalsamfunn i Sørreisa, og for at kommunens som samfunnsutvikler skal legge til rette for utvikling og økt vekst i folketallet. Kommunen vår skal være et godt sted å bo, vokse opp og ha sitt virke i. Det er nødvendig for at mennesker skal trives og ønsker å være her, sammen med oss. Vi skal legge til rette for Forsvaret og for næringsutvikling i kommunen og i Midt-Troms regionen, slik at ungdommene våre kan gjøre utdanningsvalg og kunne komme tilbake til kommunen vår for å skape sin framtid her.

Sørreisa sin sentral beliggenhet i regionen gjør pendling mulig, og kommunen vil utnytte dette fortrinnet både for økt bosetting og næringsutvikling i årene fremover. Det er viktig at vi forvalter våre ressurser og arealer til beste også for kommende generasjoner. Alt dette kan ikke løses av kommunen som organisasjon alene. Gode løsninger avhenger av et samspill med alle aktører i lokalsamfunnet: Forsvaret, næringslivet, lag og foreninger, kunnskapsinstitusjoner samt hver enkelt av oss.

Målsettingen er at Sørreisa kommune skal fortsette å være en nær, trygg og engasjert kommune.

Dette innebærer at vi legger til rette for vekst og utvikling.

Sørreisa kommune
Jan-Eirik Nordahl
ordfører

Innhold

FORORD		s 3
1	INNLEDNING	5
2	SØRREISA MOT 2030	6
3	VISJON, VERDIER OG MÅL	7
4	BARN OG UNGE	8
5	VOKSEN OG GAMMEL	10
6	KULTUR, IDRETT OG FRIVILLIG ARBEID	11
7	NÆRING	12
8	BOLIG OG STEDSUTVIKLING	14
9	SAMFUNNSSIKKERHET – BEREDSKAP, MILJØ, KLIMA, TRANSPORT OG AREALFORVALTNING	15
10	SLIK SKAL KOMMUNEPLANEN FØLGES OPP	16
11	HANDLINGSDEL	17
11.1	Barn og unge	17
11.2	Voksen og gammel	18
11.3	Kultur, idrett og frivillighet	18
11.4	Næring	19
11.5	Bolig og stedsutvikling	19
11.6	Samfunnssikkerhet – beredskap, miljø, klima, transport og arealforvaltning	20
12	FØRINGER FOR AREALDELEN MED AREALSTRATEGI:	21
	Relevante dokument for utarbeidelse av samfunnsdelen	22

1 INNLEDNING

Med kommuneplanens samfunnsdel tar Sørreisa grep om kommunens helhetlige planlegging for framtida, både for lokalsamfunnet og for kommunen som organisasjon og tjenesteyter. Vi vil legge vekt på kommunens rolle som samfunnsutvikler, noe som vil få stor betydning i årene framover. Gjennom bred medvirkning og stort politisk engasjement har vi kartlagt egne kvaliteter og muligheter som vi kan nyttiggjøre oss i møte med framtidige utfordringer. Ved å fokusere på det vi er gode på og utfordre oss på det vi takler dårlig, kan vi bedre ruste oss for framtida.

Kommuneplanens samfunnsdel har et tolvårsperspektiv. Skifte i kommunestyret for hver 4-årsperiode, nye statlige føringer og nye trender kan være en utfordring. Utvikling i nærings- og arbeidslivet endres hurtig. Kommunen må derfor både tenke langsiktig, og raskt kunne legge til rette for utviklingsarbeid i samarbeid med Forsvaret og næringslivet der det er naturlig.

Innenfor kommunes tjenesteyting fokuserer planen på de langsiktige mål og strategier som de ulike sektorene i kommunen skal styre etter. Istedenfor å følge de ulike sektorene, er planarbeidet rettet mot sektorovergripende hovedtema som i større grad ser hele mennesket. Kommunen som organisasjon er avhengig både av frivilligheten og samspill med næringslivet.

Planen er utarbeidet med et bredt politisk og folkelig engasjement. Innbyggerundersøkelsen hadde en svarprosent på 19% (295 svar), og om lag 100 innbyggere har deltatt på de ulike folke- og temamøtene 2017. Kort oppsummert fokuseres det på en større satsing på infrastruktur både for næringsutvikling og i et folkehelseperspektiv. Vi må benytte vår sentrale beliggenhet til mer enn å være en bokommune.

Dersom en legger middels vekst til grunn vil vi være 3789 innbyggere i 2030

2 SØRREISA MOT 2030

Folketallet i Sørreisa vokser nå jevnlig. Per 31.12.2017 var vi 3494 innbyggere og bare 34 personer unna vår befolkningstopp fra 1982. Imidlertid vokser ikke folketallet i kommunen like mye som landet for øvrig. Prognosene framover viser en noe variabel utvikling av befolkningssammensetningen. Dersom en legger middels vekst til grunn vil vi være 3789 innbyggere i 2030, altså en økning på 275. SSBs prognose viser en økning i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år. De over 67 år blir betydelig flere og vi får en særlig økning i aldersgruppen 80+. Her vil vi få mer enn en fordobling. For samfunnsutviklingen ligger den største utfordringen i at de i yrkesaktiv alder ikke blir flere.

Befolkningen i Sørreisa har i folkeavstemming stemt for at kommunen ikke skal inngå i en større kommune. Befolkningen vokser mindre enn landsgjennomsnittet. I sum kan dette gi store utfordringer.

Det samme antallet voksne skal både ta seg av flere barn og betydelig mange flere eldre. Samtidig viser utredninger at det er et stort potensial for næringslivet i Midt-Troms. Det er et stort behov for å rekruttere flere unge innbyggere i årene framover for å sikre kompetent arbeidskraft, og som kan bidra til vekst i folketallet i den yngre delen av befolkningen. Det er derfor viktig at kommunen legger til rette for at de unge som vokser opp i kommunen vår gjennom skoleløpet skal få kjennskap til hvilke fremtidige muligheter som ligger i Sørreisa og i regionen. Da kan de gjøre utdanningsvalg som kvalifiserer dem til fremtidige arbeidsmuligheter her.

Mange faktorer vil ha innvirkning på om prognosene slår til. Vi kan også, ikke minst, søke nye måter å løse utfordringene dette gir. Særlig kan vi med forebygging og med helsefremmende tiltak, jobbe for at folkehelse får en positiv utvikling. Frisk og aktive innbyggere med god mental helse vil i langt mindre grad være avhengig av hjelp i det daglige. Jo større grad av mestring i hverdagen for flere, jo større selvstendighet og mindre bruk av pleietjenester. Nye løsninger ved hjelp av velferdsteknologi utelukker ikke omsorg og nærhet. Det ligger en stor helsegevinst i mindre ensomhet med trygghet og trivsel. Dette ligger i fundamentet for denne samfunnsplanen.

Møteplasser mellom folk både på kulturarenaer og i hverdagen går igjen som en vesentlig strategi i samfunnsplanen vår. Med en strategisk satsing på både folkehelse og stedsutvikling vil kommunen kunne møte

framtidens befolkningsutfordringer og stå bedre rustet for kommunens mangfoldige oppgaver. Både målene og strategiene som kommunen vil bruke for å nå de ulike målene, vil dreie kommunen fra dagens løsninger mot framtidens løsninger. Det skjer ikke over natta, og det skjer ikke uten oppfølging med tiltak i handlingsdelen med økonomiplan.

Kommunen står foran store investeringstiltak innen skole og barnehage. Viktige beslutninger i disse strukturene skal de nærmeste årene realiseres. Forholdet mellom investering og drift må balanseres og jevnlig koordineres opp mot de langsiktige målene for kommunen. Samtidig ser vi Sørreisa som en del av vår region, og regionale og nasjonale føringer for bærekraftig utvikling vil også endre framtidens løsninger for vår virksomhet. Interkommunalt samarbeid kan også være del av løsningen.

Parisavtalens klimamål om 40% reduksjon av CO₂-utslipp innen 2030 samsvarer med virkeperioden for samfunnsplanen. Klimavennlige løsninger kommer raskt og dette vil Sørreisa følge opp med miljøvennlige løsninger.

Folkehelseprofilen for Sørreisa tar opp ulike faktorer for befolkningens helse vedrørende levekår, befolkningens levevaner, helse- og sykdomsutfordringer og indikatorer for miljø og skole. Profilen for 2017 tar opp mange forhold rundt ungdommens helse, aktivitet og trivsel. Andelen av ungdommer med lite fysisk aktivitet er lav. Sørreisa har over mange år hatt et rikt og mangfoldig idretts og kulturtilbud til barn og unge. En stor andel av kommunens unge deltar i en- eller flere idretts- og kulturtilbud i løpet av sin oppvekst i kommunen. Det er en lav andel av ungdomsskole-elevne som har drukket så mye alkohol at de har følt seg tydelig beruset én eller flere ganger siste 12 måneder. Disse tallene kan nok variere over tid, men hvilke faktorer som virker i positiv/negativ retning er det viktig å se nærmere på.

I et langsiktig perspektiv er særlig andelen av tilfeller med muskel- og skjelettplager og -sykdommer, og andelen av unge uføretrygdete (18-44 år) som er signifikant høyere enn landet for øvrig. Disse utfordringene er påvirkbare, og med god oppfølging av strategier i samfunnsdelen og tiltak i kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv kan dette bilde forandres fram mot 2030.

3 VISJON, VERDIER OG MÅL

«Vi skal gjøre hverdagen bedre – for alle» har vært Sørreisas visjon fra år 2004.

Vi ønsker å gjøre hverdagen bedre, utvikle og fornye oppgavene og tjenestene, slik at innbyggerne og næringslivet i kommunen merker en forskjell. Dette er en visjon som motiverer oss i vårt daglige arbeid og som vi ser verdien av å holde fast ved.

I tillegg vil vi styrke kommunens rolle som samfunns-utvikler, med tilrettelegging for næringsutvikling og økt bosetting av unge innbyggere.

«Den beste bokommunen» er vårt hovedmål. Det tror vi på og det får vi stadig bekreftelse på. Det har over tid festet seg nærmest som ett slagord, og det framstår som ett felleseie; dette er vi enige om.

Nær, trygg og engasjert er verdiene som vi tufter vårt arbeid på.

For å beskrive bredden i arbeidsområdene i kommunen har vi delt samfunnsplanen inn i 6 temaområder som dekker kommunen sin virksomhet både som tjenesteyter innen de ulike sektorene og som organisasjon.

Temaområdene består av mål og strategier. Sammen skal dette danne grunnlag for kommunes helhetlige virksomhetsstyring og kommunens mer konkrete og detaljerte handlingsprogram med økonomiplan og budsjetter de neste år.

Folkehelseperspektivet og stedsutvikling inngår i alle områder som gjennomgående tema.

Visjon for Sørreisa kommune:

Vi skal gjøre hverdagen bedre - for alle

Verdier:

Nær, trygg og engasjert

Hovedmål:

Den beste bokommunen

Sørreisa kommune

4 BARN OG UNGE

Sørreisa kommune ønsker å ha et godt oppvekstmiljø der våre barn og unge trives, blir sett og får gode muligheter både for læring og lek. Familien er sentral i oppveksten, men også barnehage, skole, nærmiljø, kommune og frivillige organisasjoner har viktige roller. Når barnefattigdom eller omsorgen rundt barn og unge skaper utfordringer, er det viktig at kommunen fanger opp og hjelper fram løsninger på problemene. Alle skal gis like muligheter for å oppleve mestring og læring; det gjelder både barn og unge og deres omsorgspersoner.

Sørreisa har mange flotte, aktive og engasjerte ungdommer som er ressurser i sine lokalmiljø. Sørreisa skal derfor videreutvikle og styrke det allerede sterke og mangfoldige idretts- og kulturlivet som finnes i kommunen, med vekt på barn og unge.

Det er stort engasjement for at de som ikke deltar i organisert idrett og kulturliv også skal få mulighet for å utvikle sin tilhørighet og ungdomskultur. En egen ungdomsklubb står derfor høyt på ønskelista. Ungdommene ønsker å ha dialog og bli hørt; ett sted å være i ungdomstida med god oppfølging er viktig.

Det er de siste årene gjort flere vedtak som endrer barnehage- og skolestrukturen i Sørreisa. Det største løftet framover blir å samlokalisere de tre skolene til en felles skole for 1.-10.trinn og gjennomføre gode prosesser for endringene i barnehage-strukturen. Sørreisa kommune ønsker å utvikle gode løsninger for framtidens skole og barnehage.

Både barnehage og skole er opptatt av å sikre trivsel og utvikling gjennom tilrettelagt læring og læringsmiljø. Tillit og respekt er viktig for å etablere et godt samarbeid mellom barnehage/skole og hjem, til barnas beste

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Barn og unge skal ha en trygg og god oppvekst	- Sørreisa skal ha en god helsestasjon, skolehelse- og barnevernstjeneste med oppfølging fra fødsel til voksenliv. - En felles 1.-10 skole i sentrum skal realiseres. - God kontinuitet i overgang mellom barnehage, barneskole, ungdomsskole til videregående skole - Tidlig innsats skal styrkes - Sørreisa skal gjennom en god grunnskole forebygge frafall i videregående skole. - Sørreisa skal ha gode barnehager til alle, med godt faglig innhold hvor hvert barn får god oppfølging - Sørreisa skal ha kvalifisert personale og god bemanning i barnehage og skole, med kvalitet på minimum nasjonalt nivå - Ungdom skal ha gode muligheter for arbeidsutprøving og sommerjobber. - Kommunen skal følge KS sin norm for antall læreplasser. - Kommunen skal ha fokus på trafiksikkerheten rundt ny sentrumsskole - Barn og unge skal ha trygge skoleveier gjennom satsing på gang- og sykkelveier - Barnehager og skoler skal ha gode uteområder som motiverer til lek og fysisk aktivitet - Sikre barn- og unge god kunnskap om entreprenørskap, eget lokalmiljø og næringslivet, for å bidra til økt trivsel og tilhørighet hos de unge
Det skal være nulltoleranse for mobbing	- Barnehager og skoler skal handle raskt og effektivt dersom det avdekkes mobbesituasjoner - Alle som jobber i barnehage og skole skal lære mer om hvordan de skal forebygge og håndtere mobbing - Barn og unge skal involveres i arbeidet for et trygt og godt læringsmiljø uten mobbing - Sørreisa skal ha opplegg for kompetanseheving på dette området
Barn og unge skal ha gode fritidstilbud og sosiale møteplasser	- Sørreisa kommune skal ha en aktiv dialog med sitt ungdomsråd og sikre reel innflytelse i saker som gjelder dem under mottoet «Ungdom vet mest om ungdom» - Sikre videre satsing på mangfoldig idretts- og kulturtilbud i kommunen - Kommunen skal tilrettelegge for fritidsklubb og uorganisert aktivitet

Det å sikre barn- og unge god kunnskap om entreprenørskap, eget lokalmiljø og næringslivet, er viktig for økt trivsel og tilhørighet hos de unge. Dette er også av stor betydning for å skape tidlig interesse for å gjøre utdanningsvalg som kvalifiserer til fremtidige arbeidsmuligheter i Sørreisa og i regionen for øvrig. Kommunen vil gjennom skoleløpet legge til rette for dette.

Uteområdene har flere steder vært forsømt og verdiene av gode uteområder til lek og fysisk aktivitet samt folkehelsegevinsten av friluftsliv og nærturområder, vil vektlegges.

5 VOKSEN OG GAMMEL

Sørreisa skal være en god og attraktiv bokommune, og lokalsamfunnet skal preges av innbyggere som er engasjerte, aktive og ansvarlige. Befolkningsframskrivingen for Sørreisa viser at andelen eldre øker betydelig fram mot 2035, mens andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder ikke i like stor grad følger denne utviklingen.

Kommunen ønsker et fornuftig forhold mellom oppgaver som krever helsepersonell og oppgaver som løses ved hjelp av velferdsteknologi. Vi ønsker å løse demografiendringene og samtidig oppfylle målene om en omsorg som preges av verdien livskvalitet, trygghet, mestring og gode opplevelser. En god folkehelse vil også kunne bidra til at omsorgsbehovene kan utsettes noe i tid og at hjelpetiltakene får mindre omfang. Botilbudene i kommunen er viktige å utvikle for å ha tilstrekkelig fleksibilitet og for å kunne tilpasse ulike hjelpebehov. En større bredde i botilbudene vil også bidra til at flere bosetter seg i kommunen.

Det er en sammenheng mellom hvordan kommunen er som arbeidsgiver og kvaliteten på tjenestene som

kommunen yter. Gis det mulighet for utvikling og vekst for arbeidstakerne, vil dette også gi uttelling i bedre tjenester i hele kommuneorganisasjonen. Kompetanseutvikling og kapasitet bør også sees i sammenheng med digitalisering og smarte løsninger for kommunen som organisasjon og tjenesteleverandør.

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv.	• Alle skal kunne bo godt og trygt • Sørreisa kommune skal tilrettelegge tjenestene slik at innbyggerne kan ta ansvar og være aktiv i eget liv med sine iboende ressurser, og bo lengst mulig i egen bolig. • Sørreisa kommune skal legge til rette for utvikling av universelle og tilrettelagte boliger i sentrum • Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en fremtid med betydelig flere eldre. • Sørreisa kommune skal fremme folkehelsearbeidet som tema i alle kommunens planer, og utvikle tiltak og fremme vilkårene for friluftsliv for å styrke folkehelse for alle innbyggerne • Synergiene mellom landbruksnæringa og kommunens behov for velferdstilbud (Inn på tunet) videreføres og styrkes • Sørreisa kommune legger til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov • Det skal være gode sosiale møteplasser både i kommunal og privat regi • Sørreisa kommune vil sammen med frivillige organisasjoner aktivt bidra til å motvirke ensomhet blant eldre • Gjennom god brukermedvirkning skal kommunen utvikle et godt og koordinert samarbeid med frivillige ressurser
Sørreisa skal være en attraktiv arbeidsgiver	• Sørreisa kommune skal være en attraktiv kommune, med en rekrutteringsstrategi som sikrer god kompetanse og kvalitet i kommunens tjenester for innbyggerne • Kommunen skal ta i bruk seniorpolitiske virkemiddel for å legge til rette for flere arbeidstakere med viktig erfaring og bredde til beste for gode kommunale tjenester • Vi skal ha fokus på forebyggende arbeid for å oppnå lavere andel av uføretrygdde i kommunen.

6 KULTUR, IDRETT OG FRIVILLIG ARBEID

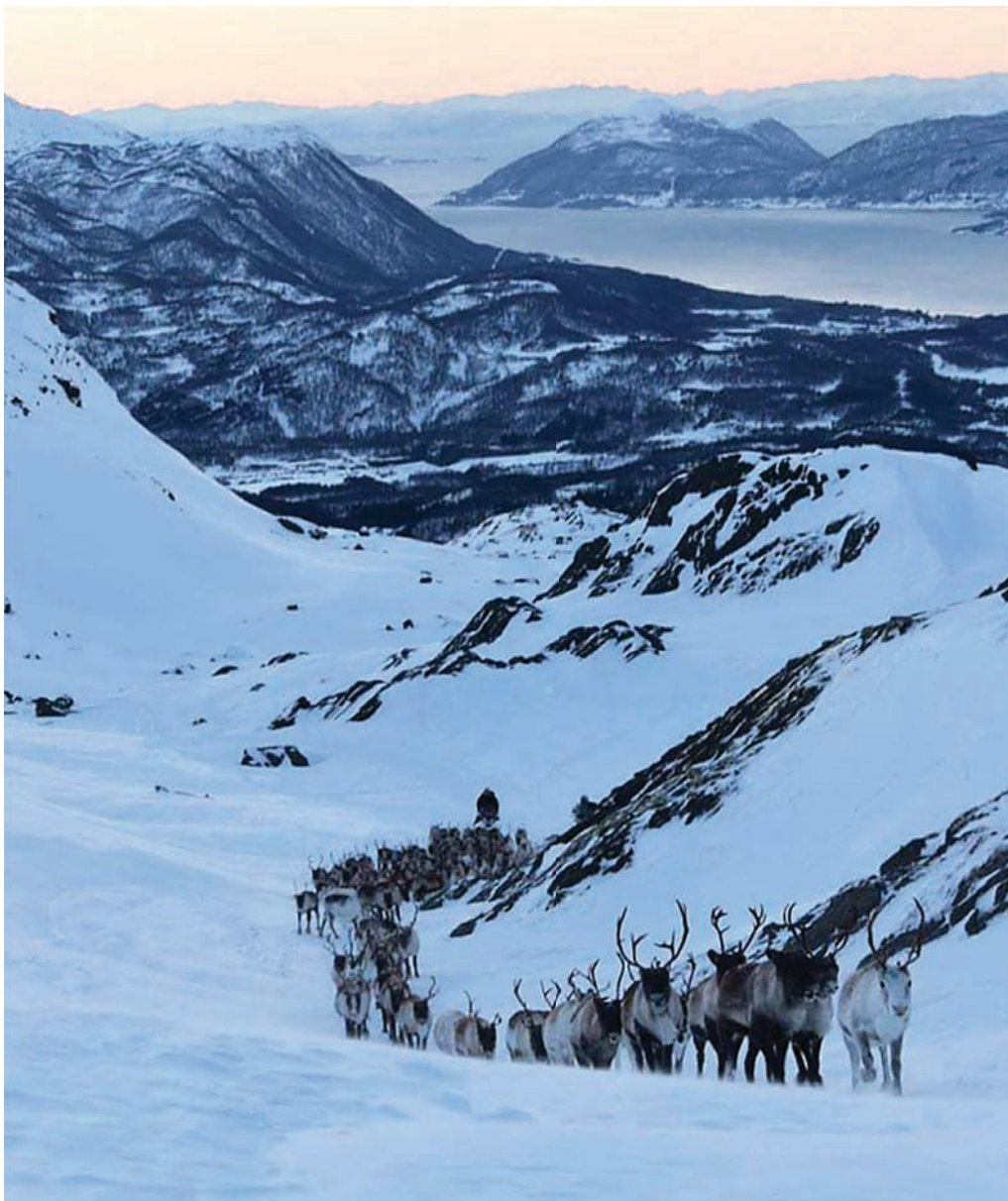
Det frivillige arbeidet utgjør et stort og uvurderlig bidrag til lokalsamfunnet med mange typer organisasjoner og aktiviteter for alle aldersgrupper. En stor del av kultur- og idrettsarbeidet utføres på frivillig basis. Dette skaper engasjement, inkludering og gode sosiale møteplasser som forebygger mobbing. Kultur, idrett og frivillig arbeid er viktige bidragsyttere i folkehelsearbeidet. Et mangfoldig idretts- og kulturtilbud bidrar til rekruttering av innbyggere og skaper trivsel i kommunen.

Kommunen leier ut sine lokaler i Sørreisa kulturhus og Sørreisahallen til barn og ungdomsaktiviteter til lavere priser enn til voksen-aktiviteter.

Kommunen samarbeider med frivillige organisasjoner på flere områder. Samarbeidet kan systematiseres og utvikles, med sikte på styrking av frivillig sektor. Kommunens egne kulturtilbud med kulturskole og bibliotekstjeneste kan i den sammenheng utgjøre en ressurs. Gratisavisa «Ka skjer?» er også et viktig bindeledd mellom kommunen og frivilligheten.

Sørreisa kommune har en rik kulturarv og viktige kulturminner. Dette inkluderer også samisk språk og kultur. Å ta vare på kulturarv, språk og kulturminner er en dynamisk prosess i dialog mellom nåtid og fortid og en investering for framtida.

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Kommunen skal ha en sentral rolle som veileder og pådriver for kultur og frivilligheten.	• Styrke kultur for samhold og fellesskapet gjennom bruk av mangfoldet av frivillige organisasjoner • Vektlegge folkehelseperspektivet i satsingen på kultur og friluftsliv • Inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive ressurspersoner i • Sørreisasamfunnet • Aktiv dialog med den samiske befolkningen for å ivareta samisk språk og kultur • Videreutvikle/utrede bruk av kulturhuset og biblioteklokaler for å møte nye og fremtidsrettede krav • Videre satsing på idretts- og svømmehallen, og kulturhuset
Frivilligheten skal bidra til gode møtesteder og gode opplevelser både sosialt og kulturelt	• Utvikle frivilligsentralen • Utvikle et godt samarbeid med de frivillige organisasjoner
Kommunen skal ivareta og utvikle kulturminner	• Kartlegge og verdisette med tanke på å kulturminneplan • Utarbeide kulturminneplan • Aktivitetsutvikling knyttet til kulturminner kan skje i samarbeid med næringsaktører, frivillige lag og foreninger

Hjerttind reinbeitedistrikt; reintrekk i Børringen, foto: Per Thomas Oskal

7 NÆRING

Lokalisert sentralt i Midt-Troms gir dette et stort omland for arbeidsplasser for våre innbyggere, og beliggenheten er et fortrinn for kommunen, både med hensyn til bosetting og muligheter for næringslivet. Kommunen ser på næringsutvikling som ett viktig ledd i utviklingen av «den beste bokommunen».

Infrastrukturen med egen havn og kort veg til E6 og Bardufoss flyplass, og nærheten til regionsenteret og til sjømatregionen Senja kan utnyttes bedre. Her kan det være et uutnyttet handlingsrom for reiseliv, fiskeri- og havbruk. Det er særlig forventet stor vekst innen sjømat-næringen og reiselivet i regionen, og det er viktig for Sørreisa å legge til rette for denne veksten. I tillegg har vi endel små og mellomstore bedrifter, innen bygg- og anleggsvirksomhet samt service, som har muligheter for vekst og synergieffekt.

Den teknologiske utviklingen og digitale plattformer gir store muligheter for stedsuavhengig nærings- og

arbeidslivsutvikling. Samarbeid og utvikling på tvers av eksisterende næringer kan åpne opp for nye, og styrke eksisterende næringer.

Forsvaret er en viktig arbeidsgiver i Sørreisa, og samarbeidet mellom forsvarskommunene styrker Sørreisa sin posisjon i nasjonal sammenheng.

Primærnæringene, jordbruk, skogbruk og reindrift er viktige for sysselsetting i kommunen og står for betydelig verdiskapning og vedlikehold av kulturlandskapet. Matproduksjonen er viktig for matsikkerhet og mulighet for å få tak i kortreist og miljøvennlig mat. Aktører i Sørreisa har satset offensivt med en betydelig kjøttproduksjon. Det er etablert et EU-godkjent reinslakteri med videreforedling.

Regional næringsplan er vedtatt av kommunestyret, og blir sammen med samfunnsplanen viktige retningsgivere for kommunens videre næringsarbeid.

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for næringslivet, både lokalt og regionalt.	• Motivere til utvikling i næringslivet og legge til rette for videre utvikling av vekst- • næringene sjømat og reiseliv lokalt og regionalt • Satse på tiltak som genererer synergier mellom primærnæringene, handels- og • entreprenørnæringen og reiselivsaktører • Markedsføre arbeidsregionen aktivt overfor unge • Aktivt jobbe for en bedre utvikling av Sørreisa sentrum og tiltak som øker • attraktiviteten for Sørreisa som reisemål • Tilrettelegge for standardheving på infrastruktur som havn og transportveger, også • kommunale, og sikre og videreutvikle gode næringsarealer • Bidra til videreutvikling i primærnæringene og styrke drifta av kulturlandskapet • Bidra til at det opprettes langsiktige skriftlige leieavtaler for landbruksnæringa, og at • andelen «eiejord» kan økes for aktive bruk • Stimulere til nyetableringer og innovasjon i eksisterende næringer
Kommunen skal ha kompetente arbeidstakere både innenfor næringsliv og privat og offentlig tjeneste	• Aktiv satsing på læresteder • Motivere til utvikling og kompetanseheving i næringslivet • Markedsføre regionen for ungdomsskoletrinn • Motivere for bedre utnyttelse av den teknologiske utviklingen og de digitale • plattformene

8 BOLIG OG STEDSUTVIKLING

Sørreisa er en kompakt kommune med ett tydelig sentrum og det meste av bosettingen nært til sentrum og langs fylkesvei 84 og 86. Dette gir gode muligheter for at hvert tilretteleggingstiltak for bedre kollektivtilbud og fellesløsninger kan gi uttelling for en stor andel av befolkningen, og bidra i positiv retning for miljø og klima.

Det er ønskelig med et variert botilbud for både å eie og å leie som gir muligheter for stedsutvikling av Sørreisa sentrum og bygdene. Med en bedre oversikt over både behov og tilgjengelige botilbud kan en stimulere til tydeligere boligutvikling i sentrum og i bygdene.

Med sin kompakte og godt utbygde infrastruktur har Sørreisa også et potensial for tilflytting og befolkningsvekst. Nye innbyggere skal føle seg velkommen, og integrering og inkludering vil være viktig for å få ei god utvikling. Aktivitets- og møteplasser er viktige faktorer for at innbyggerne skal trives.

Tilrettelegging av attraktive boligtomter og økt boligbygging er viktige faktorer for økt bosetting i kommunen.

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Kommunen skal satse på sentrumsutvikling og sentrumsnær boligutvikling.	- Sørreisa kommune skal planlegge og sikre arealer som gir Sørreisa sentrum bedre utviklingsmuligheter; avgrensinga for «sentrum» skal defineres. - Sørreisa kommune skal, både som egen aktør, og gjennom tilrettelegging og i samarbeid med private aktører, sikre et bredt og tilstrekkelig botilbud som treffer de ulike målgruppene. - Utarbeide en boligpolitisk plan - Sørreisa kommune skal være en aktør i sentrumsutviklinga og bidra til økt aktivitet.
Sørreisa skal ha ett godt og bredt tilbud for møte- og aktivitetssplasser for de ulike bolig- og oppvekstområdene	- Satse på møteplasser som kultur- og grendehus, uteområder og tilrettelegging som fremmer folkehelse, samhørighet og fysisk aktivitet - Universell utforming, god byggeskikk og estetikk skal vektlegges i dette arbeidet - Universell utforming skal bidra til å utvikle et velfungerende lokalsamfunn, der alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltakelse på alle samfunnsområder

9 SAMFUNNSSIKKERHET – BEREDSKAP, MILJØ, KLIMA, TRANSPORT OG AREALFORVALTNING

Fokus på sikkerhet, beredskap, infrastruktur, miljø, klima/klimaendringer og transport i samfunnsutviklinga er viktig for en trygg og god hverdag og bærekraftig utvikling. Dette er aktuelt både for kommunens egen virksomhet, for næringsliv og næringsutvikling og for Sørreisa som den beste bo-kommunen. Helhetlig planlegging fra samfunnsdelen skal følges opp i arealdelen der nye eller justerte mål har innflytelse på arealbruken.

Samfunnssikkerhet og beredskap er en lovpålagt oppgave for alle kommuner. Sørreisa kommune, har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse fra 2016, og en overordnet beredskapsplan fra 2017. Selv med beredskap og forebyggende arbeid som ett av kommunens satsingsområder, er det svært viktig å være forberedt på uønskede hendelser. Derfor må forbygging og beredskapsarbeid gjenspeiles i all planlegging og planverk fremover.

Ett godt kunnskapsgrunnlag om verdifulle og trua naturtyper, arter, landskap og geologi, samt mineraler og viktige biotoper ressursgrunnlaget for primærnæringene, er viktig i den helhetlige arealforvaltningen. Økte klimaendringer vil også generere endringer i dette

bildet og utfordrer både flora, fauna og samfunnsstrukturene, til å ta høyde for ett større spekter av variasjon og hyppigere ekstreme hendelser enn før. Kommunen som samfunnsutvikler må i større grad være forberedt på hendelser som «dette har vi aldri opplevd før». Mer ekstrem og intens nedbør, uvær med stormflo, skog- og lyngbranner i vinterhalvåret, som nye fenomen. Dersom hendelsene slår til i sentrale utbyggingsområder og områder med viktig infrastruktur, kan følgene bli både farlige og kostbare og vil sette viktige samfunnsfunksjoner ut av drift i lengre tid. Sørreisa ønsker å øke bevisstheten og kunnskapen om hvilke hendelser vi kan møte og hvilke tiltak vi må gjøre for å være godt rustet for framtida.

Kommunen skal legge til rette for skuterløype i et rekreasjons- og friluftsperspektiv.

Klimaforliket i Parisavtalen utfordrer oss til å endre vår adferd. Sørreisa kommune vil arbeide for å ta i bruk utslippsfri og fornybar energi på alle områder der det er hensiktsmessig.

Kommunen vil legge til rette for økt bruk av miljøvennlig transportmidler.

Strandrydding har i dag stort fokus som et kollektivt tiltak mot forsøpling som skjer i havet.

Ett ryddig og rent lokalmiljø gir gode holdninger for å ivareta naturen.

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Sørreisa er en ren, ryddig og trygg kommune	- Sørreisa kommune skal skape gode holdninger for å ivareta naturen - Vi skal bidra til å redusere plasticsøppel i havet gjennom opprydding av strandsonen. Motto: «Ikke hiv på havet» - I naturområder med høy bruk skal det legges til rette for god søppelhåndtering, bedre merking og nødvendige toalettløsninger - Sørreisa skal ha en god og oppdatert ROS-analyse - Skal ha gode renovasjonsordninger og infrastruktur for vann og avløp
Sørreisa kommune skal ha fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø, hvor alle tar ansvar for å nå de nasjonale klimamålene i Parisforpliktelsene.	- Vi skal ha en god og samordnet arealplanlegging for redusert klimautslipp - Vi skal ta hensyn til klimaendringer ved etablering av nye boligområder og infrastruktur - Ta i bruk miljøvennlige og egnede tekniske/digitale løsninger for styring av kommunens energiforbruk i bygg og lokal transport - Sørreisa kommune skal holde seg oppdatert på ny forskning og kunnskap innenfor klima, miljø, beredskap og sikkerhet. - Sørreisa skal satse på gode og trygge gang- og sykkelstier - Vi skal legge til rette for ladestasjon for elbil

10 SLIK SKAL KOMMUNEPLANEN FØLGES OPP

Kommuneplanen er kommunens styringsdokument. Den skal legge føringer for all kommunal aktivitet og fungerer som et viktig beslutningsgrunnlag i sektorenes virksomhet. Handlingsdelen skal konkretisere hvordan vi skal jobbe for å følge opp målene i kommuneplanen. Når handlingsdelen blir satt sammen med økonomiplanen blir dette det viktigste verktøyet for å sikre økonomisk planlegging og styring av kommunen. Handlingsdelen skal vise kommunens prioriteringer og hva kommunen skal arbeide med i de neste fire budsjettår eller mer. Den angir ressursfordeling og spesifiserer resultatmål og/eller tiltak som er tenkt gjennomført i henhold til kommuneplanen.

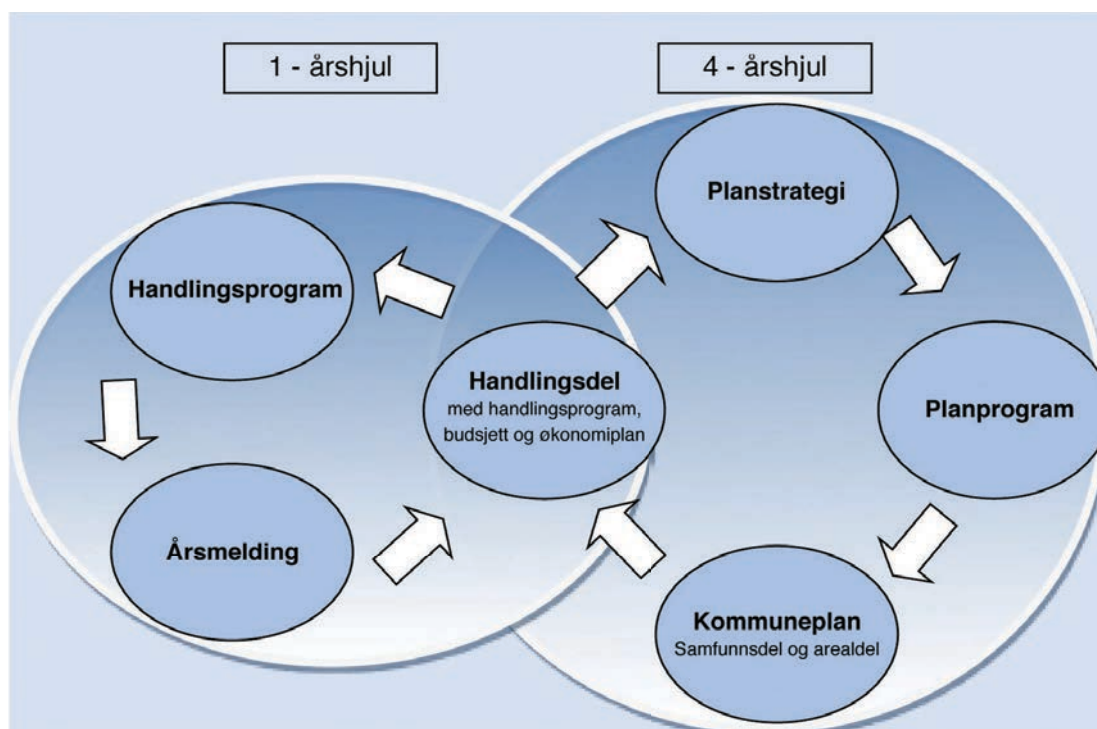
Sammenhengen mellom kommuneplanen og drifta av kommunen synliggjøres i kommunens mål- og styringssystem der handlingsdelen inngår både i det langsiktige 4-årshjulet og i årshjulet. Helhetlig styring med konkrete langsiktige mål og strategier for temaområdene følges opp på tjeneste- og enhetsnivå. Vi evaluerer resultater og analyserer disse opp mot satsingsområdene ved årsmelding. Dette følges opp og korrigeres ved neste års budsjett og økonomiplan. Kommuneplanprosessen følger 4-årshjulet og setter utviklingen inn et langsiktig perspektiv ved neste revisjon. Helhetlig styringssystem:

Prioriterte satsninger fra kommunal planstrategi 2016-2019:

Bolyst
Frivillig sektor, kultur og folkehelse
Næringsutvikling
Klima, miljø og beredskap

Ett-årshjulet som del av handlingsdelen og 4-årshjulet som del av kommuneplanprosessen

11 HANDLINGSDEL

Innarbeides og rulleres i økonomiplan med handlingsdel; første gang 2019-2022

11.1 Barn og unge

samt folkehelsegevinsten av friluftsliv og nærturområder, vil vektlegges.

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Barn og unge skal ha en trygg og god oppvekst	- Sørreisa skal ha en god helsestasjon, skolehelse- og barnevernstjeneste med oppfølging fra fødsel til voksenliv. - En felles 1.-10 skole i sentrum skal realiseres. - God kontinuitet i overgang mellom barnehage, barneskole, ungdomsskole til videregående skole - Tidlig innsats skal styrkes - Sørreisa skal gjennom en god grunnskole forebygge frafall i videregående skole. - Sørreisa skal ha gode barnehager til alle, med godt faglig innhold hvor hvert barn får god oppfølging - Sørreisa skal ha kvalifisert personale og god bemanning i barnehage og skole, med kvalitet på minimum nasjonalt nivå - Ungdom skal ha gode muligheter for arbeidsutprøving og sommerjobber. - Kommunen skal følge KS sin norm for antall læreplasser. - Kommunen skal ha fokus på trafiksikkerheten rundt ny sentrumsskole - Barn og unge skal ha trygge skoleveier gjennom satsing på gang- og sykkelveier - Barnehager og skoler skal ha gode uteområder som motiverer til lek og fysisk aktivitet - Sikre barn- og unge god kunnskap om entreprenørskap, eget lokalmiljø og næringslivet, for å bidra til økt trivsel og tilhørighet hos de unge
Det skal være nulltoleranse for mobbing	- Barnehager og skoler skal handle raskt og effektivt dersom det avdekkes mobbesituasjoner - Alle som jobber i barnehage og skole skal lære mer om hvordan de skal forebygge og håndtere mobbing - Barn og unge skal involveres i arbeidet for et trygt og godt læringsmiljø uten mobbing - Sørreisa skal ha opplegg for kompetanseheving på dette området
Barn og unge skal ha gode fritidstilbud og sosiale møteplasser	- Sørreisa kommune skal ha en aktiv dialog med sitt ungdomsråd og sikre reel innflytelse i saker som gjelder dem under mottoet «Ungdom vet mest om ungdom» - Sikre videre satsing på mangfoldig idretts- og kulturtilbud i kommunen - Kommunen skal tilrettelegge for fritidsklubb og uorganisert aktivitet

11.2 Voksen og gammel

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv.	• Alle skal kunne bo godt og trygt • Sørreisa kommune skal tilrettelegge tjenestene slik at innbyggerne kan ta ansvar og være aktiv i eget liv med sine iboende ressurser, og bo lengst mulig i egen bolig. • Sørreisa kommune skal legge til rette for utvikling av universelle og tilrettelagte boliger i sentrum • Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en fremtid med betydelig flere eldre. • Sørreisa kommune skal fremme folkehelsearbeidet som tema i alle kommunens planer, og utvikle tiltak og fremme vilkårene for friluftsliv for å styrke folkehelse for alle innbyggerne • Synergiene mellom landbruksnæringa og kommunens behov for velferdstilbud (Inn på tunet) videreføres og styrkes • Sørreisa kommune legger til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov • Det skal være gode sosiale møteplasser både i kommunal og privat regi • Sørreisa kommune vil sammen med frivillige organisasjoner aktivt bidra til å motvirke ensomhet blant eldre • Gjennom god brukermedvirkning skal kommunen utvikle et godt og koordinert samarbeid med frivillige ressurser
Sørreisa skal være en attraktiv arbeidsgiver	• Sørreisa kommune skal være en attraktiv kommune, med en rekrutteringsstrategi som sikrer god kompetanse og kvalitet i kommunens tjenester for innbyggerne • Kommunen skal ta i bruk seniorpolitiske virkemiddel for å legge til rette for flere arbeidstakere med viktig erfaring og bredde til beste for gode kommunale tjenester • Vi skal ha fokus på forebyggende arbeid for å oppnå lavere andel av uføretrygdde i kommunen.

11.3 Kultur, idrett og frivillighet

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Kommunen skal ha en sentral rolle som veileder og pådriver for kultur og frivilligheten.	• Styrke kultur for samhold og fellesskapet gjennom bruk av mangfoldet av frivillige organisasjoner • Vektlegge folkehelseperspektivet i satsingen på kultur og friluftsliv • Inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive ressurspersoner i • Sørreisasamfunnet • Aktiv dialog med den samiske befolkningen for å ivareta samisk språk og kultur • Videreutvikle/utrede bruk av kulturhuset og biblioteklokaler for å møte nye og fremtidsrettede krav • Videre satsing på idretts- og svømmehallen, og kulturhuset
Frivilligheten skal bidra til gode møtesteder og gode opplevelser både sosialt og kulturelt	• Utvikle frivilligsentralen • Utvikle et godt samarbeid med de frivillige organisasjoner
Kommunen skal ivareta og utvikle kulturminner	• Kartlegge og verdisette med tanke på å kulturminneplan • Utarbeide kulturminneplan • Aktivitetsutvikling knyttet til kulturminner kan skje i samarbeid med næringsaktører, frivillige lag og foreninger

11.4 Næring

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for næringslivet, både lokalt og regionalt.	• Motivere til utvikling i næringslivet og legge til rette for videre utvikling av vekst- • næringene sjømat og reiseliv lokalt og regionalt • Satse på tiltak som genererer synergier mellom primærnæringene, handels- og • entreprenørnæringen og reiselivsaktører • Markedsføre arbeidsregionen aktivt overfor unge • Aktivt jobbe for en bedre utvikling av Sørreisa sentrum og tiltak som øker • attraktiviteten for Sørreisa som reisemål • Tilrettelegge for standardheving på infrastruktur som havn og transportveger, også • kommunale, og sikre og videreutvikle gode næringsarealer • Bidra til videreutvikling i primærnæringene og styrke drifta av kulturlandskapet • Bidra til at det opprettes langsiktige skriftlige leieavtaler for landbruksnæringa, og at • andelen «eiejord» kan økes for aktive bruk • Stimulere til nyetableringer og innovasjon i eksisterende næringer
Kommunen skal ha kompetente arbeidstakere både innenfor næringsliv og privat og offentlig tjeneste	• Aktiv satsing på læreplasser • Motivere til utvikling og kompetanseheving i næringslivet • Markedsføre regionen for ungdomsskoletrinn • Motivere for bedre utnyttelse av den teknologiske utviklingen og de digitale plattformene

11.5 Bolig og stedsutvikling

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Kommunen skal satse på sentrumsutvikling og sentrumsnær boligutvikling.	• Sørreisa kommune skal planlegge og sikre arealer som gir Sørreisa sentrum bedre utviklingsmuligheter; avgrensinga for «sentrum» skal defineres. • Sørreisa kommune skal, både som egen aktør, og gjennom tilrettelegging og i samarbeid med private aktører, sikre et bredt og tilstrekkelig botilbud som treffer de ulike målgruppene. • Utarbeide en boligpolitisk plan • Sørreisa kommune skal være en aktør i sentrumsutviklinga og bidra til økt aktivitet.
Sørreisa skal ha ett godt og bredt tilbud for møte- og aktivitetssplasser for de ulike bolig- og oppvekstområdene	• Satse på møteplasser som kultur- og grendehus, uteområder og tilrettelegging som fremmer folkehelse, samhørighet og fysisk aktivitet • Universell utforming, god byggeskikk og estetikk skal vektlegges i dette arbeidet • Universell utforming skal bidra til å utvikle et velfungerende lokalsamfunn, der alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltakelse på alle samfunnsområder

11.6 Samfunnssikkerhet – beredskap, miljø, klima, transport og arealforvaltning

MÅL (Slik skal vi ha det)	STRATEGIER (Slik vil vi gjøre det)
Sørreisa er en ren, ryddig og trygg kommune	• Sørreisa kommune skal skape gode holdninger for å ivareta naturen • Vi skal bidra til å redusere plastsøppel i havet gjennom opprydding av strandsonen. Motto: «Ikke hiv på havet» • I naturområder med høy bruk skal det legges til rette for god søppelhåndtering, bedre merking og nødvendige toalettløsninger • Sørreisa skal ha en god og oppdatert ROS-analyse • Skal ha gode renovasjonsordninger og infrastruktur for vann og avløp
Sørreisa kommune skal ha fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø, hvor alle tar ansvar for å nå de nasjonale klimamålene i Parisforpliktelsene.	• Vi skal ha en god og samordnet arealplanlegging for redusert klimautslipp • Vi skal ta hensyn til klimaendringer ved etablering av nye boligområder og infrastruktur • Ta i bruk miljøvennlige og egnede tekniske/digitale løsninger for styring av kommunens energiforbruk i bygg og lokal transport • Sørreisa kommune skal holde seg oppdatert på ny forskning og kunnskap innenfor klima, miljø, beredskap og sikkerhet. • Sørreisa skal satse på gode og trygge gang- og sykkelstier • Vi skal legge til rette for ladestasjon for elbil

12 FØRINGER FOR AREALDELEN MED AREALSTRATEGI:

Natur:

Naturmangfold:

Viktige naturområder for naturmiljø og biologisk mangfold legges som hensynssoner i arealdelen.

Friluftsliv:

Vi ønsker å bevare mangfoldet, legge til rette for friluftslivet og positivt bidra til bygging av naturstier. Vårt grunnlag er kontrollert tilrettelegging basert på kunnskap om Sørreisas naturverdier. Friluftskartlegginga skal ligge til grunn for revisjon av arealplanen og innarbeides i saksbehandlingsrutinene for arealsaker i kommunen.

Strandsoneforvaltning:

Eventuell utbygging i strandsonen kan skje i områder med reduserte verdier mens områder uten påvirkning skal i størst mulig grad bevares.

Naturressurser:

Det opprettes hensynssoner for mineralressurser for sikring av framtidig utnyttelse av mineralressurser i Sørreisa.

Næring:

Reindrift:

Sørreisa vil legge til rette for styrking og utvikling av reindriften i kommunen gjennom samarbeid og utviklingsarbeid. Flytt- og trekkleier samt kalvingsland settes av som hensynssoner reindrift.

Landbruk:

Sørreisa vil legge til rette for en variert landbruksstruktur med små og større bruk. Beiteressursene skal kunne utnyttes også i framtida og vurderes inn i landbrukets kjerneområder. Kjerneområder for landbruk legges som hensynssoner i arealdelen.

Industri og næring:

Vi vil satse på industri og næringsutvikling ved å forsterke etablerte næringsområder, og ved å ha ei positiv holdning til evt nye næringsområder.

Reiseliv:

Videreutvikling av god infrastruktur og kompakt nærhet mellom sjø- og friluftsopplevelser skal styrke reiselivs-utviklinga i kommunen.

Sjømat:

Kommunen og Senja-regionen har en voksende fiskeri- og havbruksnæring, og kommunen ønsker å legge til rette for positiv utvikling for sjømatnæringen. Satsing på kaianlegg og tilrettelegging av arealer på sjø og land er viktige element for tilrettelegging for sjømatnæringen.

Forsvar:

Sørreisa skal trekke nytte av Luftforsvarets stasjon Sørreisa og kontroll og varslingsskolen sin unike kompetanse for å skape større ringvirkninger; utvide oppgavetilfanget for stasjonen til beste både for det militære og det sivile samfunn.

Arealregnskap:

Det skal utarbeides en arealoversikt over nåværende arealbruk og framtidige arealbehov, sivile og militære, som grunnlag for arealplanarbeidet.

Stedsutvikling:

Sentrumsutvikling:

Sørreisa skal bygge videre på en tydelig sentrumsutvikling til beste for kommunens innbyggere, våre gjester og reiselivet. Med en aktiv tilrettelegging for nærhet mellom bolig og service og med ett mangfold av botilbud og universelt utformet infrastruktur, gode lekeareal og tilgang til nærtur-/lekeområder.

Spredt og tett boligutvikling:

Sørreisa sentrum skal prioriteres for bolig bygging. Dette skal skje innafor utbygde områder med varierte botilbud med større andel leiligheter.

Bosetting i bygdene skal styrkes med tilrettelegging med arealer for boligbygging.

Trafikksikkerhet:

Sørreisa skal ha fokus på trafikksikkerheten rundt ny sentrumsskole og legge til rette og aktivt arbeide for utbygging av gang- og sykkelveger.

Kulturminneforvaltning:

Kartlegge og verdisette våre stedlige kulturminner for å kunne prioritere og sikre disse gjennom arealplanen.

Infrastruktur, samfunnssikkerhet og klima:

Alle nye tiltak og endringer i infrastruktur og lokalisering av viktige funksjoner skal vurderes m.o.t risiko og sårbarhet.

Forventet klimaendringer med havnivåstigning og hyppigere og kraftigere regnvær skal nøye vurderes og tas hensyn til i arealplanleggingen. Arealplanen skal gi rom for standardheving på infrastruktur som havn og transportveger, også kommunale, og sikre og videreutvikle gode næringsarealer.

Fritidsbebyggelse:

Ny fritidsbebyggelse skal fortrinnsvis skje med utbygging i felt og fortetting av eksisterende områder nedfor skog-grensa i de minst sårbare områdene for landbruksnæringa og reindrifta. Hensynet til friluftslivet skal vektlegges.

Relevante dokument for utarbeidelse av samfunnsdelen

Folkehelse - en oversikt for Sørreisa kommune

Rapport innbyggerundersøkelse

SWOT-analyse fra folkemøte 24.april 2017

Oppsummeringer og referater fra folkemøter og politiske arbeidsmøter i løpet av planprosessen

Statusbilde Sørreisa kommune (Utarbeidet 2015/16 i forbindelse med kommunereformen)

Folkehelse – En oversikt for Sørreisa kommune, revidert 2016

Kommuneplanens Samfunnsdel

2018-2030

Sørreisa kommune

